

[Hartel.]

tilfredse med. Det skal villigt erkendes, at der er megen Bebyggelse, der er uskøn og skæmmende for Omgivelserne, men naar det ærede Medlem Hr. Bomholt finder, at Lysledninger og -master under Omstændigheder kan virke tiltalende i Landskabet, maa jeg sige, at saa er der megen Bebyggelse langs Kysterne, der virker meget mere tiltalende, og som vil blive bremset og hemmet, hvis dette Lovforslag nogen Sinde bliver til Lov. Jeg vil i det hele taget advare imod, at man for meget lægger æstetiske Hensyn til Grund; det var jo rigtig, som de gamle Romere allerede sagde: Om Smagen er det vanskeligt at diskutere.

Det maa heller ikke lades ude af Betragtning, at Almenheden ikke udelukkende bestaar af de besiddelsesløse, men at de Folk, som har Grund og Hus ved vore Kyster og Skove, udgør Titusinder og næppe er den Klasse Mennesker, som har mindst Interesse for og Kærlighed til Naturen. Loven af 8. Maj 1917 kunde ikke med Styrke anvendes over for Bebyggelsen, men ellers maa vi billigvis erkende, at denne Lov har været saa god og giver et saa godt Grundlag for Fredningsnævnenes Arbejde, at Værdien af den Revision af denne Lovgivning, som her er paatænkt, under Hensyn hertil er ret tvivlsom. Hvis Pointen er, at man nu vil have en Række Naturgoder og Rettigheder for ingenting, finder vi det ganske usømmeligt for Statsmagten og som værende Udtryk for en Moral, der stærkt nærmer sig til Røvermoral, naar man vil tage Værdier paa dette Omraade og ikke yde nogen som helst Erstatning til Gengæld. Det maa fastholdes, at de paagældende Ejere har været i god Tro og tilmed har svaret ikke ubetydelige Grundskatter af deres Arealer gennem en Aarrække. Der ligger Gaarde langs vore Kyster og Fjordbredder, hvis Indkøbspris ensidigt har været bestemt af Muligheden for Grundsalg, og som vil miste meget i Værdi, hvis de foreslaaede Bestemmelser bliver til Lov. Vi maa derfor spørge, om det er billigt, at Enkeltmand skal bære Omkostningerne ved Foranstaltninger, der kommer alle til gode, og vel ogsaa spørge, om det er juridisk holdbart.

Dette Lovforslag vender Problemerne paa Hovedet. Tidligere gik man ud fra Grund- og Lodsejernes velerhvervede Rettigheder som det naturlige og givne, og ønskede Samfundet Indgreb foretaget, betragtedes det som Undtagelser og gav i Almindelighed Adgang til Erstatning Nu vendes Sagen om: Statsmagten dikterer sin

Vilje, hvorefter alle haver sig at rette; der bliver ikke Tale om nogen Godtgørelse, dog kan man muligvis allernaadigst opnaa Dispensation. Det er Almenheden, der nu har alle Rettighederne, og Lodsejerne værnes kun gennem Undtagelsesbestemmelser. Hvilke Ulykker, kan man spørge, har den hidtil gældende Naturfredningslov anrettet, siden dette Forhold bliver helt vendt om og Lodsejerne skal omdannes til en Slags Supplikanter? Det maa være tilladt at spørge, om der ikke efter den eksisterende Lov er afsagt utallige Naturfredningskenderler med Hensyn til Badning, Færdsel, Fredning af Trægrupper, Vige, Bakker og Hedestrækninger; og er der ikke ved mindelige Overenskomster aabnet Adgang for Offentligheden til Dele af Majoratsgodsernes Skove og givet Friluftorganisationer Mulighed for Lejrliv ved vore Kyster? Jeg tænker her paa Lejrpladserne, der er aabnet paa Godset Gyldensteen, ved Lundeberg Strand under Broholm, ved Hals Odde under Hofmannsgave, ved Hersnab Strand under Hverringe. Alt dette er, saa vidt mig bekendt, sket i nært Samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening. Ogsaa mange Privatmænd — og det kan saa være ligegyldigt, om det skyldes Kærlighed til Naturen hos de paagældende eller Forstaaelse af Fredningsarbejdets Betydning eller slet og ret en Slags honnet Ambition hos de paagældende — har hver paa sit Sted gjort frivillige Indrømmelser, fredet Partier af deres Ejendom mod Bebyggelse eller Beplantning, belagt Udsigtshøje og Stier med Servitutter og givet Adgang til Badning ud for deres Ejendom. Det maa være tilladt at spørge, om alt dette nu skal bringes til Ophør, fordi Staten ved et Magtsprog vil skyde Genvej. Det forekommer mig, at dette er en Slags pinlig Falliterklæring for 25 Aars — som jeg synes — godt organiseret og med Held gennemført Naturfredningsarbejde i Danmark.

Efter Lovforslaget skal, som sagt, 100 m fra Strandkanten og 300 m fra Skovbrynene fredes mod Bebyggelse og det uden Erstatning til Ejerne. Der vil sikkert vise sig at være Tilfælde, hvor en Ejer rammes paa een Gang af begge Bestemmelser, idet der kan blive krævet et bygningsfrit Bælte paa indtil 400 m, det vil sige Arealet mellem Strandbred og Skovbryn. Der kan tænkes andre Tilfælde, hvor et Areal mellem to Skove paa 500—600 m ikke kan bebygges, fordi der regnes med 300 m ud fra hvert Skovbryn. Man tvivler uvilkaarligt paa den praktiske Indsigt hos de Folk, der har skrevet disse Bestemmelser